

Ελεύθεροι επαγγελματίες και ιδιωτικός τομέας μετακινήθηκαν μαζικά προς τη Νέα Δημοκρατία αφαιρώντας την πρωτοκαθεδρία του ΠΑΣΟΚ στα δυναμικότερα τμήματα του πληθυσμού

Ποιοι τράβηξαν το χαλί στο ΠΑΣΟΚ

Οι απώλειες του ΠΑΣΟΚ κατευθύνθηκαν κατά 65% προς τη Ν.Δ.

Οι εκλογές της περασμένης Κυριακής συνιστούν αναμφίβολα ένα κρίσιμο σημείο καμπής που σηματοδοτεί πιθανόν το οριστικό τέλος, ύστερα από τριάντα χρόνια, του κύκλου της μεταπολίτευσης.

Η έλευση της πολυσυζητημένης «νέας εποχής» προσέλαβε βέβαια διαφορετική μορφή από αυτήν που επιθυμούσε να της προσδώσει ο Γ. Παπανδρέου. Η επάνοδος της Ν.Δ. στην εξουσία, και κυρίως το τέλος της ιδεολογικής, πολιτικής και κοινωνικής ηγεμονίας που είχε εμπεδώσει το ΠΑΣΟΚ, τουλάχιστον από το 1981, διαμορφώνουν ένα νέο πολιτικό τοπίο.

Βέβαια, μακροσκοπικά εξεταζόμενες, οι αλλαγές στο κοινοβουλευτικό σύστημα εμφανίζονται εξαιρετικά περιορισμένες, χωρίς καμία σύγκριση με την εκλογική ρευστότητα που χαρακτηρίζει τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Τα ίδια ακριβώς κόμματα επανήλθαν στη Βουλή, το αθροιστικό ποσοστό του δικομματισμού παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο, ενώ και τα δύο κυρίαρχα κόμματα ξεπέρασαν το συμβολικό όριο του 40%. Αποτελεί ίσως μοναδική περίπτωση στην Ευρώπη κυβερνητικό κόμμα, ύστερα από περίπου δύο δεκαετίες στην εξουσία, να διατηρεί στην ήττα του τόσο υψηλό πο-

σοστό. Όμως, παρά τη φαινομενική σταθερότητα, οι μετασχηματισμοί που καταγράφηκαν, όσον αφορά την κοινοβουλευτική εκπροσώπηση των κομμάτων και τη σύνθεση της εκλογικής τους βάσης, αναδεικνύουν ορισμένες κρίσιμες αλλαγές με άδηλες προς το παρόν προεκτάσεις.

Στις προηγούμενες εκλογές το ΠΑΣΟΚ κατόρθωσε, έστω και οριακά, να επικρατήσει, γιατί διατηρούσε την αδιαμφισβήτητη πρωτοκαθεδρία στα δυναμικότερα τμήματα του πληθυσμού, την οποία σήμερα φαίνεται να έχει απολέσει. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τα στρώματα με σχετικώς υψηλό μορφωτικό επίπεδο (απόφοιτοι ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης), όπου η Ν.Δ. έχει εξασφαλίσει πλέον ένα σημαντικό προβάδισμα περίπου 10 ποσοστιαίων μονάδων (46,6%, έναντι 36,2% για το ΠΑΣΟΚ). Αλλά και στον χώρο της μισθωτής εργασίας, που αποτελούσε τη ραχοκοκαλιά της εκλογικής επιρροής του ΠΑΣΟΚ (46,9% το 2000, έναντι 37,8% για τη Ν.Δ.) σήμερα τα δύο κόμματα εμφανίζονται ουσιαστικά ισοδύναμα.

Οι αλλαγές αυτές ενδέχεται να αποδειχθούν απλώς συγκυριακές και σύντομα να ανατραπούν από τη διακυβέρνηση που θα ασκήσει η Ν.Δ. Το βέβαιο όμως είναι ότι σε αυτόν τον κρίσιμο κοινωνικό χώρο θα δοθεί την επόμενη περίοδο η σημαντικότερη πολιτική μάχη, η οποία και θα καθορίσει τη μορφή που θα πάρει, στο άμεσο μέλλον, ο πολιτικός ανταγωνισμός.

Συσπειρώσεις και μετακινήσεις

ΨΗΦΟΣ	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004	2000	2004
2004	2000	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΚΚΕ	ΣΥΝ	ΔΗΚΚΙ	ΛΟΙΠΑ	2004	2000	ΠΑΣΟΚ
ΠΑΣΟΚ	82,2	3,0	7,1	16,6	25,4	13,5		82,2	3,0	7,1
Ν.Δ.	11,7	94,0	7,2	12,5	23,8	31,2		11,7	94,0	7,2
ΚΚΕ	1,7	(*)	80,0	(*)	(*)	(*)		1,7	(*)	80,0
ΣΥΝ	1,4	(*)	(*)	60,1	(*)	(*)		1,4	(*)	60,1
ΔΗΚΚΙ	1,5	(*)	(*)	(*)	37,5	(*)		1,5	(*)	37,5
ΛΑΟΣ	1,1	2,1	(*)	(*)	(*)	16,5		1,1	2,1	(*)
ΛΟΙΠΑ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21,5		(*)	(*)	21,5
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0	100,0	100,0

Με (*) συμβολίζονται οι μετατοπίσεις που αντιστοιχούν σε ποσοστό μικρότερο του 0,2% του εκλογικού σώματος και αντιπροσωπεύονται στο δείγμα με λιγότερο από 25 άτομα

Πηγή: Exit - poll της Opinion για το Mega

• Η ανάλυση των ψηφοφόρων του ΔΗΚΚΙ 2000 είναι σαφώς προβληματική, γιατί ένας σημαντικός αριθμός τους είναι πολύ πιθανόν να δήλωσε (ανακριβώς) στο exit poll ότι είχε ψηφίσει ΠΑΣΟΚ το 2000

ΑΝΑΛΥΣΗ

ΤΟΥ
ΗΛΙΑ
ΝΙΚΟΛΑ-
ΚΟΠΟΥΛΟΥ

Το τέλος της μεταπολιτευτικής εποχής στη Βουλή

Η αλλαγή εποχής την οποία σηματοδοτούν οι εκλογές της 7ης Μαρτίου δεν αφορά μόνο την εναλλαγή των κομμάτων στην εξουσία, αλλά και την ίδια την κοινοβουλευτική εκπροσώπησή τους, όπως αυτή προέκυψε αφενός από τη συγκρότηση

των συνδυασμών και αφετέρου από τις επιλογές των ψηφοφόρων. Η νέα Βουλή, όπως και οι δύο προηγούμενες, χαρακτηρίζεται από έναν υψηλότατο βαθμό ανανέωσης (85 πρωτοεκλεγόμενοι), η οποία δεν αφορά μόνο τον νικητή των εκλογών, όπως θα ήταν αναμενόμενο (51 βουλευτές της Ν.Δ. εισέρχονται για πρώτη φορά στο Κοινοβούλιο), αλλά σε

εξίσου σημαντική αναλογία και τον ηττημένο. Από τους 117 βουλευτές του ΠΑΣΟΚ οι 32 εκλέγονται για πρώτη φορά και σ' αυτούς θα πρέπει να προστεθούν άλλοι 8 (Μ. Αποστολάκη, Χρ. Αράπογλου κ.ά.) που είχαν μεν εκλεγεί το 2000,

Οι 300 της νέας Βουλής ανάλογα με τον χρόνο πρώτης εκλογής*

	Πριν από το 1981	81 - 85	89 - 90	93 - 96	2000 - 2004
Ν.Δ.	165	11	10	28	26
ΠΑΣΟΚ	117	4	18	21	24
ΚΚΕ	12	-	1	1	4
ΣΥΝ	6	-	1	4	-
ΣΥΝΟΛΟ	300	15	30	54	54

* Στον χρόνο πρώτης εκλογής υπολογίζεται επίσης η Ευρωβουλή, η εκλογή που ακυρώθηκε, καθώς και η αντικατάσταση άλλου στη διάρκεια της θητείας της Βουλής

ΤΑ ΝΕΑ

αλλά στη συνέχεια ακυρώθηκε η εκλογή τους.

Εξετάζοντας τη σύνθεση της νέας Βουλής, διαπιστώνει κανείς αβίαστα ότι την κυρίαρχη ομάδα αποτελούν πλέον οι βουλευτές που εξελέγησαν στις δύο τελευταίες α-

ναμετρήσεις (περίπου οι μισοί από τους 300), δηλαδή ένα νέο πολιτικό προσωπικό που στην πλειονότητά του ελάχιστες μνήμες διατηρεί από την περίοδο της δικτατορίας και την κοσμογονία της μεταπολίτευσης. Η παρατήρηση αυτή έχει μάλιστα ιδιαίτερη ση-

μασία για τη νέα Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ν.Δ., η πλειονότητα της οποίας (90 από τους 165) εισήλθε στη Βουλή από το 2000 και μετά, δηλαδή με αρχηγό του κόμματος τον Κώστα Καραμανλή. Ανανεώνοντας τους συνδυασμούς της Ν.Δ. (με την ταυτόχρονη βοήθεια και των ψηφοφόρων της που άφησαν π.χ. εκτός Βουλής τον Αχ. Καραμανλή), ο Κ. Καραμανλής (πρωτοεκλεγμένος τον Ιούνιο του 1989) έχει κατορθώσει να συγκαταλέγεται σήμερα μεταξύ των πλέον έμπειρων κοινοβουλευτικών στελεχών της.

Αντίστοιχη είναι όμως και η εικόνα της νέας Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ. Από τους εκατό και πλέον βουλευτές του την περίοδο 1974-77, ο Απ. Κακλαμάνης έχει απομείνει ο μόνος για να αντιπροσωπεύει αυτήν την πρώτη κοινοβουλευτική γενιά (εφ' όσον τελικά δεν εκλεγεί ο Στ. Τζουμάκας). Οι άλλοι τρεις, εκλεγμένοι σήμερα με το ΠΑΣΟΚ, που διαθέτουν κοινοβουλευτική εμπειρία πριν από το 1981 είναι ο Ανδριανόπουλος, ο Στ. Μάνος και ο Μανιάκης (!!). Αλλά και από τους 90 βουλευτές του ΠΑΣΟΚ που πρωτοεξελέγησαν με το ΠΑΣΟΚ, μόνο 12 συνεχίζουν με την κοινοβουλευτική τους δραστηριότητα μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο Γ. Παπανδρέου.